

AMERICAN BLOWN THREE-MOLD GLASS

Johan Soetens

Amerika, 1812.

Amerika was, na de onafhankelijksoorlog met Engeland (1775-1783) als jonge natie begrenst in het Noorden door de Britse kolonie Canada, in het Zuiden door Florida en in het Westen door de Missisipi rivier. Daar zou het niet bij blijven. Amerikaanse kolonisten drongen steeds verder op in het territorium van Indiaanse stammen die daardoor steun zochten bij de Britten door wie ze soms tevens bewapend werden. Onder hun leider Tecumseh trachtten de indianen in de Northern Territory te komen tot een confederatie met als hoofdstad de plaats Keth-tip-pe-can-nunk, beter bekend als Tippecanoe, ten zuidwesten van het huidige Chicago. Op 7 november 1811 werd hier slag geleverd tussen Amerikaanse troepen onder gouverneur Harrison en het de Shawnee indianen. Gezien de steun die deze hadden gekregen van de Britse gouverneur van Canada wordt dit treffen beschouwd als de opmaat naar de Amerikaans-Engelse oorlog die in 1812 zou uitbreken. Engeland was in die jaren verwickeld in een langdurige oorlog met het Frankrijk van Napoleon en beheerste, als bezitster van de grootste vloot ter wereld, de zee. Om te voorkomen dat de vijand vanuit Amerika bevoorraadt zou worden, blokkeerden de Engelsen de Amerikaanse handel en voorzagen

Van links naar rechts: Decanter in safier blauw, G V – 8, Boston and Sandwich Glassworks, 1825-1840; Blown Three-Mold decanter, olijf/bruin GIII – 16, Keene Marlboro Street Glass Works, 1820-1840; Decanter, geel/groen glas, GII-28, New England, 1820-1830. Alle flessen met blaaspijppontiel. Foto: John Pastor, American Glass Gallery. Hieronder: Een vijftal Blown Three Mold inktpotjes, GII en GIII. Foto: Michael George, Antique Bottle and Glass Collector, mei 2014.

in hun eeuwige honger naar bemanning voor hun schepen onder andere door Amerikaanse koopvaarders op zee aan te houden en de opvarenden te dwingen te dienen op de schepen van de Royal Navy. Dat, en de overtuiging dat de Engelsen middels steun aan de Indianen de Amerikanen wilden verhinderen hun gebied uit te breiden was reden voor een (overigens zeer verdeeld) Congress om op 18 juni 1812 Engeland de oorlog te verklaren (1812-1815).

Die oorlog van 1812 tussen Amerika en Engeland maakte een abrupt einde aan de overzeese handel en daarmee aan de import van glaswerk uit Engeland en Ierland. De aanvoer van wijnflessen en vensterglas lag vrijwel stil tot verdriet van de importeurs maar tot vreugde van hen die al lang van mening waren dat zolang Amerika een land zou blijven van uitsluitend landbouwers en handelaren, het tevens schatplichtig zou blijven aan Europa. Geen wonder dat rond die tijd talloze glasblazerijen in Amerika ontstonden, vaak gefinancierd door vroegere importeurs die hun glasvoorraden angstwekkend snel hadden zien dalen. George en Helen McKearin, een echtpaar dat enkele standaardboeken schreef over vroeg Amerikaans glas en aan wiens analyses en indelingen nog altijd door alle verzamelaars wordt gerefereerd, vermelden de

Van links naar rechts: Zeer zeldzaam Blown Three Mold karaffe, GII-3, ca. ¼ liter (1/2 Pint) waarvan slechts vier exemplaren bekend zijn. Eén daarvan bevindt zich in het Toledo Museum of Art, Toledo, Ohio. Geveild bij American Glass Gallery in november 2009 voor ca. \$ 10.000,-

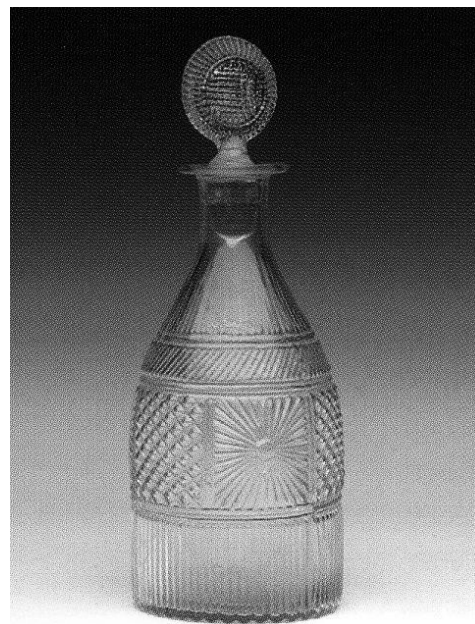
Midden: Decanter, GII-43, probably Keene Marlboro Street Glassworks, 1815-1830. H. ca. 20 cm.

Rechts: Decanter, donker olijfgroen en daardoor zeldzaam, GII-7, New England 1815-1830. Flessen werden geveild in resp. 2010 en 2011 voor ca. \$ 3000,-

Hieronder: Blown Three-Mold decanter, 1825-1840, GIII-9, Boston and Sandwich Glass Works, 1825-1840

Foto's John Pastor, American Glass Gallery.

bouw van minstens 38 nieuwe glasblazerijen in de periode 1810 tot 1817. (George and Helen Mc Kearin: *American Glass*, 1941 en *Two Hundred Years of American Blown Glass*, 1949/1950). Er was een snel toenemende vraag naar huishoudelijk glas zoals karaffen, kannen, schalen, borden, vazen, kandelaars en niet te vergeten: inktpotten. Het was echter moeilijk om in oorlogstijd aan voldoende glasblazers te komen aangezien die traditioneel in Engeland en op het Continent geworven werden. Dat gold al helemaal voor vakmensen die het in Amerika geliefde Ierse en Engelse geslepen glas konden maken. Ergens in een van die nieuw opgerichte glashuizen in het Noordoosten van Amerika moet men voor het eerst op het idee gekomen zijn om stalen vormen te graveren met op geslepen glaswerk gelijkende motieven. Daartoe werd een vorm ontwikkeld, bestaande uit drie verticale delen waarvan er twee open konden klappen zoals een bloem haar blad opent waarbij het derde deel met de bodemplaat verbonden bleef. Dat was de geboorte van het 'Blown Three-Mold Glass' hoewel ook objecten bekend zijn die uit een twee-delige en zelfs uit een vierdelige vorm zijn

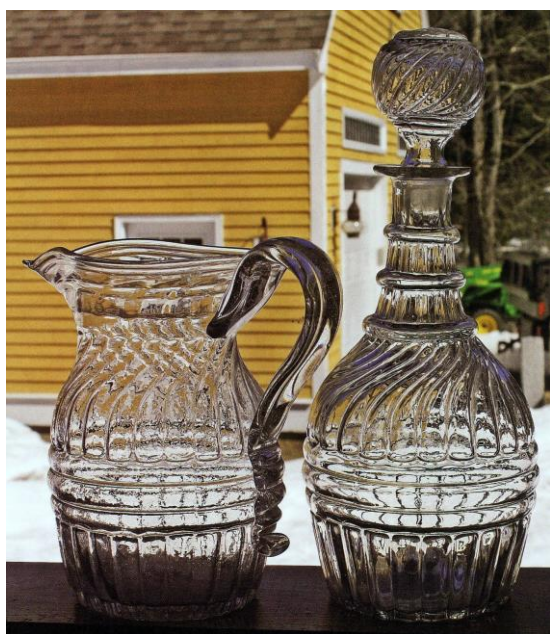

**Vier verschillende vormen gebruiksglas, uit dezelfde basisvorm gemaakt.
GIII-16. Foto Corning Museum of Glass.**

gemaakt. Dit vaak kleurrijke, uit helder loodglas gemaakte gebruiksglas werd gedurende de eerste helft van de 19^e eeuw razend populair als goedkoop alternatief voor het Engelse en Ierse geslepen glas waartoe het zich volgens McKearin verhiel als gepoetst tin ten opzichte van echt zilver. Tegenwoordig zijn het door de grote vorm- en kleurenrijkdom in Amerika geliefde verzamelaarsobjecten. Het ciceleren van de stalen vorm was een langdurig karwei en daardoor duur. Het aantal motieven werd daarom beperkt gehouden en na het uitblazen van de basisvorm was het de kunst het werkstuk

de vorm van een karaf, schenkan of schaal te geven, precies zoals bijna 2000 jaar eerder de glaskunstenaar Ennion dat deed en waarover U in het voorgaande artikel van Hans van Rossum hebt kunnen lezen. Het is wonderlijk te zien hoe de antieke techniek uit Libanon in het 19^e eeuwse Amerika weer tot leven kwam. Daarbij maakten de Amerikaanse glasblazers zich minder druk om het zichtbaar laten van de vormnaden dan hun illustere voorganger. Bijna een eeuw later beschreef Cochijs in het dagboek van zijn Amerika-reis zijn gesprekken met Frank Lloyd Wright die het zichtbaar laten van vormnaden juist goed vond passen bij het wat primitieve van een jonge natie. Het moet de directeur van de slordig werkende Leerdamse glasfabriek geruststellend in de oren geklonken hebben!

Van links naar rechts: Simpel en elegant; een Blown Three-Mold karaf en bijbehorende waterkan GI-27. Foto Michael George, American Bottle & Glass Collector, mei 2014; Zware waterfles H. ca. 22 cm. inh. 1/4 gallon = 1.136 Liter, GI-29. Toegeschreven aan de Mount Vernon Glass Works, Vernon, New York. Uit een soortgelijke vorm zijn ook de twee kobaltblauwe karaffen GI-29 gemaakt.

George en Helen McKearin noemden het Blown Three-Mold glas 'a milestone in the history of American glass design' en hebben het in vijf groepen verdeeld met in totaal 150 verschillende patronen. Alle variaties hebben een eigen nummer zodat wanneer bijvoorbeeld een karaf GII-33 wordt aangeboden iedere verzamelaar weet wat er bedoeld wordt.

De eerste groep (GI) bestaat uit 32 verschillende, vrij eenvoudige uitvoeringen. De versiering bestaat uit horizontale banden en verticale ribben die soms smal toelopen en/of gebogen zijn.

Groep twee (GII) lijkt in uitvoering met fijne diamantpatronen en staande ribben het meest op handgeslepen Engels en Iers glaswerk en kent 48 verschillende patronen. Deze groep komt het meeste voor en was veruit populair voor toepassing bij de productie van tafelgerei. Waarschijnlijk zijn vierkante flessen GII de eerste Blown Three-Mold objecten geweest die ooit gemaakt zijn.

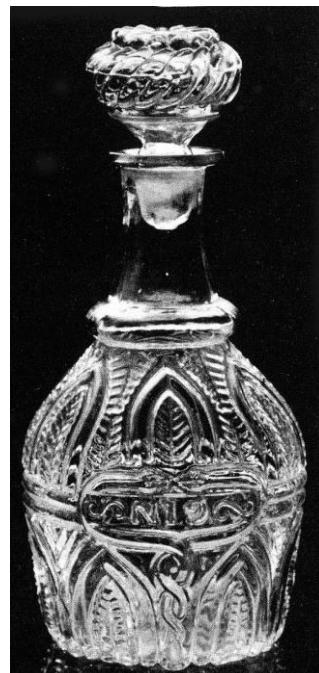

Groep drie (GIII) wordt gekenmerkt doordat de vlakken met diamantvormige patronen zijn onderbroken door vierkanten of rechthoeken met wat de Amerikanen een 'sunburst' noemen. Dit typisch Amerikaanse motief kwam bij het Ierse en Engelse glaswerk niet voor en dat is wellicht de reden dat GIII objecten zeer gezocht zijn. Er zijn 34 verschillende variaties bekend.

Met de klok mee: Vierkante Blown Three-Mold schenkflessen, GII-28, New England, waarschijnlijk Keene Marlboro Street Glassworks, 1820-1830; Groep GIII tafelgerei met "Sunburst" motief; Twee karaffen GIII-2, Mount Vernon Glass Works, Vernon, New York, ca. 1830. Hieronder: Karaf in helder loodglas, GIV-7, Boston and Sandwich Glass Works, 1825-1835. H. 27 cm. (Uit: Two Hundred years of American blown glass, afb.85); Safierblauwe karaf, GV-8, Boston and Sandwich Glass Works, 1825-1840. Foto John Pastor, AGG.

Groep vier (GIV) is de kleinste en voor menig verzamelaar de meest exclusieve van al. Ze bestaat uit 7 verschillende patronen van wat je een Gotisch motief zou kunnen noemen. Groep vijf (GV) tenslotte wordt gekenmerkt door barokke florale motieven die weinig meer van doen hebben met de slijptechniek die op het Engels en Ierse glas werd toegepast.

Er zijn 24 verschillende uitvoeringen bekend.

De productie van Blown Three-Mold glas vierde hoogtij in de jaren 1820 tot 1830. Daarna liep de belangstelling terug en vanaf 1840 wordt het weinig meer vermeld. De voor die tijd revolutionaire techniek werd toegepast in veel van de beroemde vroege glasfabrieken zoals de Keene Marlboro Street Glassworks in New Hampshire, ook bekend door de masonieke flacons die hier gemaakt werden (zie DOF nr. 129), de Mount Vernon Glass Works in New York en de Boston and Sandwich Glass Works in Massachusetts. De techniek vindt zelfs haar weg naar Engeland maar heeft daar nooit de populariteit bereikt als in het vroeg 19^e eeuwse Amerika.

AMERICAN BLOWN THREE-MOLD GLASS

SUMMARY

On the 18th of June, 1812, a war broke out between the United States of America and England.

Causes of the war included British attempts to restrict U.S. trade, the Royal Navy's impressments of American seamen and America's desire to expand its territory. At the outset of the 19th century, Great Britain was locked in a long and bitter conflict with Napoleon Bonaparte's France. In an attempt to cut off supplies from reaching the enemy, both sides attempted to block the United States from trading with the other.

American glass manufacturers began using molds as an inexpensive way to produce glassware similar in appearance to the very costly cut glass that, so far, had been imported from England and Ireland. A dearth of skilled glassblowers may have also led to the increased use of molds. Blown molded glass was popular for about twenty years before it was superseded by pressed glass. Although no intact molds have been found, fragments of molds have been excavated at glass manufacturing sites in Sandwich, Massachusetts, Kent and Mantua, Ohio.

The mold, which was placed on the floor or below floor level, was in three parts, made of hinged sections that could be opened and closed by means of a foot or hand operated treadle. One of the vertical walls of the mold was permanently fastened to the base and the other walls were attached to it by removable pins. Designs were cut into the inside walls of all mold parts. Some molds impressed a pattern on the object and base, while others omitted the base. Most molds were in three parts, but could also be constructed of two or four parts. Regardless of the number of parts of a mold, all objects produced in a mold are called three-mold glass. After removal from the mold, the glass was expanded by means of additional blowing. The object was then cracked off at the rim and hand finished by grinding and polishing. Pitcher rims, decanter necks and bases all required hand work. In New England, pieces were often finished with threaded lips. Handles were also added after removal from the mold. Lamps, candlesticks and vases were pressed in separate parts and fused together while still hot. Finished pieces were fire polished by reheating in the furnace, which softened the pattern and gave the piece a diffuse brilliance. Three-piece molds were used from 1815 to 1835 in Midwestern houses, most notably in Ohio. Marlboro Street Factory in Keene, NH manufactured dark green and amber bottle glass and was known for the manufacture of inkwells. In New York and New Jersey, famous glass manufacturers of blown three-mold glass include the Mount Vernon Glass Company, Brooklyn Flint Glass Works, and Jersey City Glassworks. The Coventry, CT Glass Company was also a manufacturer of three-mold items. It is believed that glass factories in Pittsburgh, Philadelphia and Baltimore also produced three-mold glassware, but since excavation is not possible, no proof exists. Some foreign molded three-part glass manufactured in England, Ireland (two part molds) and France (three part molds) in the early 19th century, is sometimes mistaken for American glass.

Colors of blown three-mold glass are relatively rare, however, some objects in deep gray-blue, sapphire blue, olive green, yellow-green, citron, aquamarine and amethyst-purple have survived. Items made of colorless glass and green bottle glass are most commonly seen. Most colorless glass was made by the New England Glass Company in Cambridge, Massachusetts.

George and Helen Mc Kearn (*American Glass, 1941* and *Two Hundred Years of American Blown Glass, 1949/1950*) have categorized Blown Three-Mold glass in five groups (GI to GV) and 150 mold patterns, of which GI has 32, consisting of simple ribbing and fluting. GII has the most intricate and geometric designs with diamond diapering in combination with fluting. There are 48 numbered molds within this group. Items bearing Geometric designs are the most numerous and include tableware, such as decanters, stoppers, cruets, casters, condiment sets, pitchers, punch bowls, pans, dishes, preserve dishes, mugs, tumblers, wine glasses, celery glasses and salts. GIII with 34 numbered molds includes the use of sunburst or similar design elements such as diamonds and waffle patterns. GIV with 7 numbered molds consists of arch patterns, having a Gothic or Roman Revival appearance. Finally, GV is known as the Baroque style and includes ornate mold patterns. There are 24 numbered molds within this group.

Above: Only known quart in blue, authentic GIII-6 Blown Three Mold quart decanter, Sandwich, ca.1828; a unique GII-18, possibly Sandwich mug, made from an inkwell mold, the only known example in blue; a rare GI-20 cruet.

Middle: Two decanters GI-27;

Left: Karaf GIII-2, Mount Vernon Glass Works, Vernon, New York, ca. 1830.